

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

Ενότητα 6: Εισαγωγή στην
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

Επικ. Καθηγητής: Νίκος Φωτόπουλος
e-mail: nfotopoulos@uowm.gr
Τηλ. Επικοινωνίας: 23850-55150

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΚΟΠΟΣ

- **Η ενότητα αυτή αποσκοπεί:**
 - Στην εισαγωγή στο διακριτό πεδίο της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και ειδικότερα στο να εμβαθύνει την κοινωνιολογική ανάλυση στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος.
 - Στη μελέτη του εκπαιδευτικού συστήματος μέσα από τα μεθοδολογικά και εννοιολογικά εργαλεία της κοινωνιολογίας.
 - Στον κριτικό τρόπο θεώρησης του εκπαιδευτικού συστήματος, ως ενός σύνθετου και δυναμικού κοινωνικού φαινομένου αλλά και ως ενός σύγχρονου κοινωνικού θεσμού.

Αναλυτική περιγραφή

- Αναλυτική περιγραφή.
- Λέξεις – κλειδιά.
- Το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης.
- Εκπαίδευση και κοινωνία.
- Το διαρκές ερώτημα.
- Οι κοινωνικές διαφορές και το σχολείο.
- Το πολιτισμικό κεφάλαιο.
- Ο ρόλος του πολιτισμικού κεφαλαίου.
- Θεωρητικές και ιδεολογικές προσεγγίσεις:
 - Το δομο-λειτουργικό παράδειγμα.
 - Η σχολή των συγκρούσεων.
- Η σχολή της συμβολικής διαντίδρασης:
 - Έννοια της κοινωνικής ανισότητας.
 - Έννοια και μορφές και αρχές της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.
 - Εκπαίδευση και κοινωνική ιεράρχηση.
 - Ίσες ευκαιρίες και εκπαιδευτικό σύστημα.
 - Ζητήματα ιδεολογίας στην εκπαίδευση.
 - Κυρίαρχη ιδεολογία.
 - Δομο-λειτουργική θεωρία.
 - Συγκρουσιακή θεωρία.
 - Συμπερασματικές διαπιστώσεις.

Λέξεις- κλειδιά

- Εκπαίδευση.
- Κοινωνία.
- Εκπαιδευτικοί θεσμοί.
- Εκπαιδευτικοί μηχανισμοί.
- Εκπαιδευτικές πρακτικές.
- Γνώση.
- Εξουσία.

Το αντικείμενο της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης (1/2)

- Η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ασχολείται με:
 - Με τις σύνθετες, συγκρουσιακές και σε πολλές περιπτώσεις άνισες και αντιφατικές σχέσεις μεταξύ κοινωνίας και εκπαίδευσης.
 - Το ρόλο του σχολείου και γενικότερα των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην κοινωνική αναπαραγωγή, την κοινωνική και επαγγελματική κινητικότητα.

Το αντικείμενο της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης (2/2)

- Την σχέση εξάρτησης της σχολικής επιτυχίας από την κοινωνική προέλευση και καταγωγή.
- Το ρόλο των ταξικών, κοινωνικών, πολιτισμικών ανισοτήτων και διαφορών στη επίδοση, την ακαδημαϊκή και κοινωνική και επαγγελματική προοπτική.
- Το ρόλο του σχολείου στην αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων.

Εκπαίδευση και Κοινωνία

- Η σχολική επίδοση συναρτάται άμεσα με την κοινωνική προέλευση των μαθητών.
- Η σχολική ιεραρχία αντιστοιχεί στην κοινωνική ιεραρχία (αφού οι «καλοί» μαθητές προέρχονται σε στατιστικά υψηλό βαθμό από τα προνομιούχα κοινωνικά στρώματα, ενώ αντίστροφα τα παιδιά των λαϊκών στρωμάτων είναι συνήθως μαθητές με χαμηλότερες επιδόσεις).
- Ο αξιοκρατικός και δημοκρατικός χαρακτήρας του σχολείου αμφισβητείται με βάση πολυάριθμα ερευνητικά ευρήματα που τεκμηριώνουν το γεγονός ότι το σχολείο ασκεί «κοινωνική επιλογή» και ενισχύει την κοινωνική ανισότητα.

Το διαρκές ερώτημα

- Είναι αλήθεια ότι έγιναν πολύ σημαντικά βήματα τις τελευταίες δεκαετίες.

Ειδικότερα, στις δυτικές χώρες παρατηρείται:

- εξάλειψη του αναλφαριθμητισμού,
- γενίκευση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης,
- περισσότερες ευκαιρίες πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- θεαματική άνοδος του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού,
- χαρακτηριστικά που δείχνουν ότι η πρόσβαση στην εκπαίδευση διευρύνεται για όλα τα κοινωνικά στρώματα.

Η κοινωνική ανισότητα

- Ωστόσο:
 - παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, **η κοινωνική ανισότητα** όχι μόνο εξακολουθεί να διέπει τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα, αλλά δείχνει και να βαθαίνει,
 - εμφανίζεται με νέες μορφές, μετατίθεται σε άλλα επίπεδα,
 - παραμένει ένα κεντρικό και ανοιχτό ερώτημα για την κοινωνιολογική σκέψη,
 - αποτελεί «πρόκληση» και ταυτόχρονα παθογένεια για την σύγχρονη του μέλλοντος.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Φωτόπουλος Νίκος. «Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης». Έκδοση: 1.0. Φλώρινα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.uowm.gr/courses/NURED268/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

